

A KEGYES-TANITÓRENDEL

NAGY-KANIZSAI GYMNASIUMÁNAK

ÉRTESITŐJE

1864/65.

NAGY-KANIZSÁN
FISCHEL F. NYOMDÁJÁBAN,
1865.

I.

Igénytelen áttekintése

Mendlik János, minta-főelemi és képezdeitanár ur ily című munkájának: „Gyakorlati népszerű számtan kérdések és feleletekben tanítók, tanítójelöltek, nevelők és tanulók számára. Pécsen, nyomtatott a lyceumi könyvnyomdában 1864.

138, azaz, száz harminc nyolc éve annak, hogy nemzeti tanirodalmunk mennyiségtani szakában a kezdeményezés nehéz küzdelmei közepett az uttörés megtörtént ily című munkának közrebocsátásával: „Az Arithmetikának; Avagy a Számolásnak oct Speciesinek roevide Magyar Regulákban foglaltatott Mestersége. Taliter disponente Franc. Tolvaj Menyői, Gyöngyösinen, Sch. Rectore. Az Arythmetikát tanuló Magyarok kedvéért irattatott és bővebben ki-bocsáttatott. Pozsonban, Spaiser Ferencznél. 1727“. Kis 12-ed rét, 84 lap, berendezése következő:

- I. Definiálva vannak a Speciesek az magok tzellyoktól a' mit nekuenk cloenkbe adnak, és a' mire tanitnak.
- II. Annakutánna, mi kívántassék — meg az Speciesekben, roevideden a' tétetik a Definitió után.
- III. Mindjárt példák adatnak cloenkben a' leiratott és definiáltatott speciesruel.
- IV. Regulák és observatiok következnek, melyek — is mind exemplumokkal illusztráltatnak.
- V. Az melly Regulák magyarázatot kívának, az alájok vettetett példákból betueroel betuere, szórúl szóra, mint a' meg mutegattatnak.*

„Jóllehet a Boeltseségnek — így sohajtozik lelkesült uttörőnk előszavában — folyamatí és rendi koczoett igen szép, hasznos és gyeenyoerkoedtetoe légyen az Arithmetika, mint az oskolákban, mint a kuelsoc Társaságban: Mindazon által mi Magyarok, az Boeltseségnek ebbéli részét és ágát csak kevesen tanullyuk és tudgyuk. Memorialéknk nem lévén feleole, emigy anugy tanult Mesterséguenket ismét olly koenryen el-felejttyuek az mint tanultuk. Ha mit pedig el nem felejtuenk-is az meg tanult Mesterségboel, az vétkes observatiok megtsahnak bennuenket. Innét vagyon leggyakrabban, hogy ugyan azon egy materia koeruel exerecálván magokat az Tyro Arithmetisták, kueloen módon láborálnak ugyan azon egy materiáról vitiose, és el nem tudgyák igazítani a pert: Mert ninesen Regula, az mellyhez mérsékelnék munkájokat. Így lévén az dolog, az tanuló iffjaknak épucletire, el akarván távoztatni az fellyebb említett főgyatkozásokat, disponáltatott vala ez roevide, és világos Magyar Regulákból s observatiokból álló munkátska.“ — —

S valóban, a közoktatás feladatának sikeres megoldása nagyban feltételeztetik a kellő rendszerbe öntött kézi-szak könyvektől

S ámbár tagadhatlanul örvendetes tünemény is az, miszerént pár évtized óta szép fejlődésnek indult nemzeti tanirodalmunk, . . . mennyiségtani szakának meddősége azonban még mindig érezhető levén; azért azon szak-férfiaknak, kik felfogván az ifjuság lelki fejlődésének törvényeit, hogy már valahára a magyar ember is tudjon számolni, tevékeny buzgalommal fáradoznak nemzeti tanirodalmunk mennyiségtani ágának felvirágoztatásán, munkásságát nekünk, tanférfiaknak kiválóbb érdekeltség — s méltánylóbb figyelemmel kísérni elutasíthatlan honpolgári tisztünkben áll.

Légyen szabad tehát Mendlik János tanár ur fencimzett számtanáról a tárgyalt szak egyetemes haladottsági mér-fokához s helyesb módszertani alapelvekhez alkalmazkodva, észleleteim eredményét részrehajlás nélkül néhány pontban körvonalaznom:

a) A tisztelt tanár ur legelső kérdését — 1 lap 1 §. — a számok leírása- s kimondásáról így intézi: „Hány egyest tesz 3 özes és négy egyes? 34-et.“ A kezdő tanulót, igénytelen nézetem szerént, idő előtt erőszakolja a t. tanár ur az illetékes feleletre; mert a számnak, egységnek fogalmát nem bocsátá előre, s ezt utólagosan sem adja. A számok leírását és kimondását sem teszi M. J. ur vonalok általi osztályozás — s alkalmas táblázatokkal szemléletivé. A számtalan apró kérdés helyett, melyekre oly kevés a felelet, a számok helyi értékéről szólhatott volna tüzetesen; hisz a kérdések tömkelegében, nem tudván magát kellőleg tájékozni a tanuló, öncselekvőségi munkásságában nagyon gátoltatik.

b) Hiányosan adja M. J. ur könyvének 7-ik lapján a római számjegyeket is, nem említvén azt, hogy az 1000-et *M* helyett így is írják: ϕ ; s a több ezeret, p. o. 5000-et nem *M*-nek ismétlésével, hanem így: *VM*, vagy pont nélkül *VM*.

c) Szerző ur mitsem szólván még a számoknak kisebbitési vagy nagyobbítási módjáról, s már a 8-ik lapon — 3. §. — megkezdi a rendes számtani műveleteket, még pedig fejbeli számadással anélkül, hogy az idevonatkozó alapszabályokat elsorolná. Ezen eljárása módszertanilag alig indokolható; mert rendszeres számtani műveleteknél nem a fejbelen alapul az írásbeli számolás, hanem ezen a számolási rövidítés, s ezen ismét a fejbeli. — Az írásbeli összeadásról még nem szólt M. J. ur, s könyve 10-ik lapján még is ezt kérdezi: „Melyik szám nagyobb 34-el mint 52? 34 és 50 az 84 és 2 az 86 tehát 86 nagyobb 34-el mint 52.“ Ily példák fejbeli megfejtését a tanulótl követelni, mielőtt az írásbeli összeadásról csak valamit is hallott volna, szinte képtelenség. A felhozott példákban, ha Szerző ur előre bocsátja vala a műveleti jelek ismertetését, mily szépen alkalmazhatta volna e lapon már az és helyett a (+); s az helyett az (=) jeleket. — Kellő előismeretek nélkül a tanulót egyszerre a műveletekre ugratni a siker kockáztatása nélkül nem lehet!

d) A 12-ik lapon Szerző ur az írásbeli összeadásnál már nem elvont, hanem nevezett számokkal hoz fel példákat, holott a nevezett mennyiségekről még nem szólt. Igaz, hogy sokkal hamarabb felfogja ezekkel a tanuló a művelet menetét, mintsem amazokkal; tehát bocsássuk előre legalább rövid kivonatban az igényelt mérték-s pénz-ismét, s adjuk fogalmát a váltószámoknak.

e) Szerző ur sem itt, könyve elején, sem később elmederítő táblázatokkal a számtani műveletek tantételeit nem teszi szemléletivé, mi pedig a tanulónál a munkakedv megadására elkerülhetlenül szükséges. Miért nem ad p. o. az írásbeli összeadáshoz ilyeszerű táblázatot?

$1=1$	vagy $1+0=1$
$1+1=2$	$1+1=2$
$1+1++1=3$ sat.	$2+1=3$ sat.

f) Szerző ur a számtani műveletek meghatározását közönségesen elhallgatja, s ahol adja is, ott sem adja kellő szabatosággal. Az írásbeli összeadásnál p. o. — 11-ik lap — nem emlit részeket, hanem csak összeadandókat; pedig az

összeget nem összeadandókra, hanem részekre szokás felbontani. Szerző ur a kivonás meghatározását — 19. lap — egészen kifejejté; pedig számtalan kérdéseiből könnyűszerrel kihozhatta volna: hogy kivonni annyit tesz, mint valamely adott számból annyi egységet elvenni, amennyi a másik adott számban foglaltatik, vagyis: a kivonásban oly szám kerestetik, mely a kivonandóhoz adatván, a kisebbítendőt visszaállítja. — — Miután Szerző ur a kivonás jelét (—) már megismertette, miért nem ad példatárából legalább egyet kivonási jellel? így: $896 - 582 = 314$; hanem mind csak függélyes irányzatban adja így: 896 s mondván ódonszerűleg: „2 a 6-ból marad 4; 8 a 9-ből marad 1; s 5 a 8-ból marad 3.“ pedig a kiegészítési, vagy 582 is potlási újabb módszer elmederítőbb így: $4+2$ az 6; $1+8$ az 9; $3+5$ az 8. Szerző ur a szorzás jelének — 34. lap — 314 csak a fekvő keresztet (X) veszi, holott a tényezők közötti pont (.) mint szorzási jel szintén általános használatu.

g) A terület mérésénél — 38 lap — Szerző ur nem teszi szemléletivé a közönségesb terüimértéket, nem említvén, hogy 1□ mértföld = $16,000,000\text{□}^0$; $1\text{□}^0 = 36\text{□}'$; $1\text{□}' = 144\text{□}''$ s $1\text{□}'' = 144\text{□}'''$; ugy szintén a testmértéknek, azaz a köbnek — 40. lap — sem adja tiszta fogalmát, a köbnek számtani jelét pedig nem is érinti, mintha a számtanban nem is léteznék e jel: (X).

h) Az osztásnak sem adja Szerző ur — 44—66 lap — meghatározását; pedig a számtani műveletek meghatározását bármely módszertani elv alkalmazása mellett sem szabad nélkülöznünk mind az alaki, mind a tárgyi cél biztosb elérhetése végett. Szerző ur származtatási módszert akarván munkájában követni, számos kérdései nyomán adhatta volna legalább utólagosan a meghatározásokat is, miket Szerző ur elmellőzvé, a könnyűség, érdekesség s meggyőzőség ellen látszik véteni.

i) A közönséges törekek ismertetésében — 114—169. lap — Szerző ur mód nélkül túlaradozó, példatengeréből csak nagy múgonddal lehet az igényelt számtani tételeket kihalászni, műveleti meghatározásokat itt sem ad, különben az idevágó munkálatok menetét, különösen a közös nevezők feltalálásában szakbeli újabb írónk nyomdokán elég világosan fejtegeti.

j) A tizedes törekek ismertetésénél — 176—198 lap. — Szerző ur az előre bocsátott 40—50 kérdésecske helyett adhatta volna a tizedes rendszer elmederítő táblázatát. Műveleti meghatározásoktól itt is gondosan óvakodik.

k) A magyar nyelvben viszonylik és aránylik két azonos fogalom levén, mondhatjuk p. o. 2 viszonylik, vagy aránylik 4-hez; tehát viszony és arány mint rokon-érteményű szók a számtanban egymással felcserélhetők, e szerént egyenlőség jelével összefűzött két viszony, vagy két arány képez viszonylatot, vagy aránylatot. M. J. ur a magyar nyelvészet e szakbeli vívmányait mellőzve, jelenkori szakíróinktól eltérőleg munkájában — 199—220. lap — csak viszonyok- (ratio) s arányokról (proportio) beszél. A számtani viszonyokról említést sem tesz, csak a mértaniakat adván. Az összetett viszonyok ismertetését sem adja, holott ezek szolgálnak a hármas-szabálybeli feladványoknál munkálkodási alapul.

l) M. J. ur előadása a hármas- s társaságyszabályokról, valamint a kamatszámításról — 224—312. lap — a fejtelmezést illetőleg még legsikerültebb; de a berendezést tekintve, téveszteni látszik szem elől az igényelt fokozatos egymásutánt. Ha valahol, különösen számítani tankönyvben nem tanácsos a rokon tananyagokat szétszórva tárgyalnunk. Ezen berendezése helyett: „Hármaszabály számjegyekkel kettős tétel szerént. Összetett hármasszabály kettős tétel szerént. Hármasszabály arány segítségével. Társaság szabály. Kamat- és száztóli számítás. Agio. Rabatt. Hármasszabály arány nélkül. Összetett hármasszabály arány nélkül. Kamatszámítás fejben. Kamatszámítás számjegyekkel arány nélkül.“ A tananyagok rokonsági fokozatát tekintve, módszertani alapelveknél fogva ilyszerü berendezés állhatna: Egyszerü s összetett hármasszabály számjegyekkel s aránylatokkal. Egyszerü s összetett hármas szabály kettős tétel szerént aránylatok nélkül. Kamatszámítás számokkal, aránylattal, aránylat nélkül és fejben. Agio és Rabatt. Egyszerü és összetett társaságyszabály. Lánc- és vegyítésszabály. M. J. ur 312 lapra terjedő számtanából a lánc- és vegyítésszabályokat kihagyta, amugy adóvetőleg a 102-ik lapon hoz fel példát a vegyítésszabály szerént, de fejtelmezés nélkül; pedig a rendszeres számtani ismeretek érdekében e két szabály tüzetesb tárgyalását mellőznünk nem tanácsos. — —

m) Vannak t. c. M. J. ur számtanában nyelvtani fogyatkozások is, minők: az írásjeleknek elhagyogatása, p. o. a 9-ik lapon: „Mennyi lesz (,) ha 45-hez zerust tesziünk?“ A kint és kint ragoknak egymással való felcserélése, kint fokozati s kint hasonlítási érteményű levén; hibás M. J. urnak ilyszerü kifejezése: „Valaki elád naponként több mérő buzát.“ — 11. lap. — Hibás Szerző urnak a 103-ik lapon ezen kifejezése is: „Különös életbe vágó példák.“ Itt a különös a példák akarna lenni jelzője; tehát a magyar szórend követelme szerént közvetlenül a példák szó elé teendő. így: Életbe vágó különös példák, sat. Nyomda-hiba kevés található.

Szerző urnak tantételei nem eredetiek ugyan; de általában helyesek, s a megfejtés végett felhordott számtalan feladványok hasznos példatárrá teszik kitaró szorgalommal összeállított könyvét melyet azonban, a gyakorlati kivitel érdekét szemelött tartva, nem annyira ifjusági tan-, mint inkább tanítói segédkönyvvül ajánlhatunk.

A szaktéren tanítót és tanulót egy kalap alá szorítani nem lehet. A szakismeretek nyújtásában külön tanmódszert, külön irányt igényel a szerzőtől a képességi fokozat szerént mind a tanító, mind a tanuló. A tanuló szenge elméjét szakbeli változatos foglalkozásokkal nagyon következetes egymásutánban kell az értelmi fokozatokra segítnünk; míg a teljesb s öntudatosb tájékozási főkig hatolt tanító a szak elméletén már régen átesvén, a birtokában levő szakbeli alapok szerént a gyakorlati tapasztalások komolyabb viszonyítását követeli. Igen, egyetemes értékűnek vallott s hirdett tankönyveink ritkán üthetik meg a kívánt mértéket. A tankönyvek mikénti szerkesztésére főtanhatóságilag történt felszólítások folytán eszközölt véleményezések mellett is csak ugy nyerhetünk alkalmas iskolai tankönyveket, ha a szerzők szakavatottságuk mellett a szaknak osztályonkinti végleges berendezéséről is biztos tudomással bírnak; mert enélkül a tananyagot módszertanilag helyes s az előadás ohajtott sikerét biztosító fokozatos egymásutánban a tanulók felfogási képességéhez nem viszonyíthatják. Más módszerrel tárgyalandó valamely szak például az al- s mással a felgymnasiumban, ugyanazon egyöntetü tankönyv nyomán nem vezethető a gyermek és ifju egyenlő sikerrel, meg kell adnunk mindenkinek a magáét, hogy a tanulóban az igaz tanulási vágy s öncselekvő munkásság szakadatlanul élesztessék, értelme erősödjék, felfogása, belátása osztályonkint növekedjék.

Könnye Alajos,

igazgató-tanár

II. TANÁRTESTÜLET.

a) Rendes tanárok. Mindnyájan kegyes tanítórendiek.

Szám	Tanár neve	Tantárgyak, melyeket előadott	Tanodai osztályok, melyekben előadásokat tartott	Hetenkinti előadásainak óraszámja	J e g y z é s.
1	Berzay Elek . . .	Hittan . . .	1. 2. 3. 4.	8	Házfőnök és hitelező.
2	Dolmányos György .	Latin nyelv Magyar nyelv Földrajz és számtán .	} 1	16	I-ső osztály főnöke.
3	Illésházy János . . .	Latin nyelv Magyar nyelv Német nyelv	4. 3. 4. 3. 4.	18	IV. osztály főnöke.
4	Könnye Alajos .	Mennyiségtan Természetrajz Természettan	3. 4. 3. 4. 4.	10	A kis- és nagy-kanizsai rom. kath. összes tanintézetek igazgatója és a szertár őre
5	Letlinger Károly	Latin nyelv Magyar nyelv Földrajz és számtan .	} 2	16	II-ik osztály főnöke és az egyházi műéneklés vezetője.
6	Magyar Gábor	Latin nyelv Német nyelv Történeben Földrajz	2. 1. 2. 3. 4. 3.	16	III-ik osztály főnöke és tanácskozmányi jegyző.

b) Rendkívüli tanárok:

Dolmányos György és Letlinger Károly a szépírás, Magyar Gábor a francia nyelv, Rosenthal Antal a műéneklés és Szász Károly a rajz tanára.

III. Kötelezett tantárgyak:

Tanodai osztály	E l ő a d á s i ó r á k s z á m a h e t e n k i n t									Össze- sen.
	Hittan	Latin nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Természetrajz	Természettan	
I.	2	7	5	2	—	2	2	—	—	20
II.	2	8	4	2	—	2	2	—	—	20
III.	2	6	4	2	2	2	2	2	—	22
IV.	2	6	4	2	2	—	2	2	2	22
Összesen	8	27	17	8	4	6	8	4	2	84

A tantárgyak osztályonként a főtanhatóság által kiszabott mérvben s engedélyezett tankönyvek szerint adattak.
Heti szünet: csütörtök egész nap.

IV.

A tanuló ifjuság név- és érdemsora.

NEGYEDIK OSZTÁLY.

Névsor	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Kötelezett tantárgyak									Helyzet szám	Általános sorozat	Rendkívüli tanulmányok		
				Vallás tan	Latin nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Meny-nyiség tan	Termé- szet- rajz	Termé- szet- tan	Mű- ének			Rajz	Fran- czia nyelv	
Baboss László	dics	kel	erny	kit	jel	jó	jel	kit	jel	jel	jel	1	jel	jó	kit		
Balogh Jenő	törv	szór	hany	jel	els	els	els	els	els	els	els	29	I. r.	jó			
Burián Géza	törv	vál	kel	jel	els	els	els	els	els	els	els	30	I. r.	jó			
Donászy Gyula	törv	kel	kel	jó	els	els	jel	jó	els	els	els	24	I. r.	jó			
5. Engel Ernő, izr.	dics	kel	kel	kit	jó	jó	kit	kit	jel	jel	jel	17	I. r.	jó			
⊙ Farkas Ferenc	dics	fersz	erny	kit	jel	jó	jel	kit	jel	jel	jel	8	I. r.	jó			
Frankl Ede, izr.	dics	kel	kel	kit	jó	jó	kit	jó	jó	jel	jó	13	I. r.	jó			
Grimling Rudolf	törv	kel	kel	jel	jó	els	jel	jó	els	jó	jó	18	I. r.	jó			
Herczeg Fyörgy	dics	fersz	kel	kit	jel	jó	jel	kit	jó	jel	jó	9	I. r.	jó			
10. Horvák Sándor	dics	vál	kel	kit	jel	jó	jel	jel	jó	jel	jel	10	I. r.	jó			
⊙ Imrey György	pél	fersz	erny	kit	jel	jel	jel	kit	jel	jel	jel	5	I. r.	jó			
Késmárky Géza	törv	szór	kel	jel	els	els	els	jó	els	jó	els	25	I. r.	jó			
Kollár József	törv	fersz	kel	kit	jel	jel	kit	kit	jó	jel	els	6	I. r.	jel			
Koronczy János	törv	vál	kel	jel	jó	els	jó	jó	els	jó	els	21	I. r.	jó			
15. Környei János	dics	kel	kel	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	els	20	I. r.	jó			
Kovács János	dics	kel	kel	jel	els	els	els	els	els	els	els	28	I. r.	jó			
Németh János	törv	vál	kel	jel	els	els	jó	els	els	jó	els	23	I. r.	jó			
Nith János	dics	fersz	kel	kit	jó	jó	jel	jó	els	jó	jó	16	I. r.	jó			
Oroszváry Gyula	pél	fersz	erny	kit	jel	jel	kit	kit	kit	kit	kit	1	I. r.	jó	kit	jel	
20. Pigmond Ferenc	pél	fersz	erny	kit	jel	jel	jel	kit	jel	jel	jel	4	I. r.	jó		jel	
Pukmann György	pél	fersz	erny	kit	jel	jel	kit	kit	kit	kit	kit	2	I. r.	jel		jel	
Ritscher Zsiga, isr.	törv	kel	kel	kit	jó	jó	kit	els	jó	jel	jó	14	I. r.	jel		jel	
Rózsavölgyi Gyula	dics	kel	erny	kit	jó	jel	jel	jel	jó	jel	jó	12	I. r.	jel	kit	jel	
Schweder Adolf					k	i	m	a	r	a	d						
25. Sebestyén József	törv	szór	kel	jel	els	els	jó	jó	jó	jel	jó	19	I. r.	jó			
Simon Lajos, ism.	dics	fersz	erny	kit	jel	jel	kit	jel	jel	jel	jel	3	I. r.	jel			
Sinkovich Kálmán	k. törv	vál	hany	jó	jó	els	jel	jel	jó	jel	jó	15	I. r.	jó			
Sipos Ferenc	törv	vál	hany	jó	els	els	els	jó	els	els	els	27	I. r.	jó			
♂ Soós Kálmán	k. törv	vál	hany	jó	els	els	els	jó	els	jó	els	26	I. r.	jó		els	
30. Szalay Ignác	dics	kel	erny	kit	jó	jel	jel	jel	jó	jel	jó	11	I. r.	jó			
Tóth József	dics	kel	kel	jel	els	els	els	jel	jó	jel	els	22	I. r.	jó	jó		
Jankovich Elemér																	
Jankovich Gyula			magántanuló	kit	jel	jel	jel	kit	jel	kit	jel						

HARMADIK OSZTÁLY.

Névsor	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Hit tan	Latin nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Mennyi- segtan	Természeti- rajz	Helyzet szám	Általános sorozat	Rendkívüli tanulmányok		
														Mű- ének	Rajz	Fran- czia nyelv
Baa Ferenc	dics	kel	kel	jel	jó	jó	els	jó	jel	jó	jel	15	I. r.	jó		
Baksay Sándor	dics	kel	kel	jel	els	els	els	jel	jó	els	jó	25	I. r.	els	kit	
⊙ Baranyay Kálmán	dics	fersz	kel	jel	jó	jó	els	jel	jó	jel	jel	11	I. r.	jó		
⊙ Berzay Lajos	dics	kel	kel	jó	els	els	els	jó	jó	jó	els	23	I. r.	jó		
5. Csesznák József	k. törv	vál	kel	jó	els	els	els	jó	jó	jó	els	28	I. r.	els		
Dubasicvics Nándor	törv	vál	kel	jel	els	jó	jel	jó	jó	jó	jó	14	I. r.	els		
Fleischhammer Károly	dics	kel	erny	jel	jel	jel	jel	jel	jó	jó	jó	10	I. r.	els		
Grész Alajos	dics	kel	kel	jel	jó	jó	jel	jó	jó	els	jó	16	I. r.	jó		
Grész László	törv	vál	hany	jel	els	els	jó	jó	els	els	jó	27	I. r.	els		
10. ♂ Horvák Pál	dics	fersz	erny	kit	jel	kit	jel	kit	jel	kit	kit	4	I. r.	jel		jó
Kiss István	pél	fersz	erny	kit	kit	kit	kit	jel	kit	kit	kit	2	I. r.	jó		
Kollay Alajos	törv	kel	hany	kit	els	jó	jel	jó	els	jel	jel	13	I. r.	els		
Kollay Gábor	dics	fersz	kel	kit	jel	jel	kit	kit	jel	jel	kit	5	I. r.	jel	jel	
Kozáry László	dics	kel	kel	kit	jó	jel	jel	jel	jel	jó	jel	8	I. r.	jó		els
15. Krauthacker József	dics	vál	kel	jó	els	els	jó	jó	jó	jó	jó	26	I. r.	els		
Novák Zsigmond	dics	szór	cs	els	elt	elt	els	els	els	els	jó	33	II. r.	els		
Nyuli György	dics	vál	kel	jel	els	jó	jó	jó	jó	jó	jel	19	I. r.	els		
Pluhán József	pél	kel	kel	jel	jó	jó	jó	jel	jó	jel	jel	12	I. r.	els		

Névsor.	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Hittan	Latin nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Mennyiségtan	Természetrajz	Helyzet-szám	Általános sorozat	Rendkívüli tanulmányok		
														Mű-ének	Rajz	Francia nyelv
														33 pályatárs között		
* Pollák Lajos	ktörv	vál	kel	jó	els	jó	jel	jó	jó	jó	jó	21	I. r.	jó		
20. Pollák Pongrác	dics	kel	erny	jel	els	jó	jó	jó	jó	jó	jó	22	I. r.	els		
Posits Mihály	dics	kel	erny	jel	jó	jó	jel	jel	kit	jel	jel	9	I. r.	els		
Rátárecz György	törv	vál	kel	jó	els	els	els	els	els	els	jó	31	I. r.	els		
Semetke Géza.	dics	vál	hany	jel	els	els	els	jó	jel	els	jó	24	I. r.	jó		els
Schneggenburger Izidor			k i m a r a d t				e l s e t e s e s					n i a t t				
25. Simán Ferenc	dics	vál	kel	jel	els	els	els	els	els	els	jó	30	I. r.	els		
♂ Soós Pongrác	ktörv	vál	hany	jó	els	jó	els	jó	kit	jó	jel	18	I. r.	jó		jó
Stefán Ignác	törv	vál	kel	jel	els	els	els	jó	jó	els	els	29	I. r.	jó		
Százaz Antal, ism.	törv	szór	hany	els	els	els	els	jó	els	jó	jó	32	I. r.	jó	kit	
Vaniss Sándor	törv	kel	kel	kit	jel	jel	jel	kit	kit	jel	kit	3	jel	jó	kit	jó
30 Varga János	dics	kel	kel	jel	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	17	I. r.	jó		
Varga Lajos	dics	kel	erny	kit	jel	jel	jel	kit	kit	jel	kit	7	jel	els	jó	
Vargha Kálmán	pél	fesz	erny	kit	jel	jel	kit	kit	kit	jel	jel	6	I. r.	els		
Viosz Béla	törv	vál	kel	jel	els	els	els	jó	jel	jel	jel	20	I. r.	jó		els
Wassics Gyula	pél	fesz	erny	kit	kit	kit	kit	kit	kit	kit	kit	1	kit	jel	kit	jel

MÁSODIK OSZTÁLY.

Névsor	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Hittan	Latin nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számítan	Helyzet-szám	Általános sorozat	Rendkívüli tanulmányok		
												Mű-ének	Rajz	Francia nyelv
												40 pályatárs közt		
Alleker Lajos	törv	vál	kel	jel	els	jó	els	jó	els	17	I. r.	els		
Árvay Lajos	dics	kel	kel	jel	jel	jó	jel	jel	jó	9	I. r.	els		
Belus Géza	dics	kel	kel	jel	jel	jó	jel	jel	jó	8	I. r.	jó		
Biba Ferenc	dics	kel	kel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	5	jel	jó	kit	
5. Bölcs Sándor	dics	vál	hany	jó	els	els	jó	els	els	28	I. r.	jó		els
Bernitter Pál, ism.	törv	szór	cs	jó	els	els	jó	els	els	30	I. r.	jó		
Csányi Ferenc	dics	kel	kel	jó	jó	jó	els	jó	els	23	I. r.	els		
Cseréz Károly	törv	szór	cs	els	elt	els	els	els	elt	34	II. r.	els	jó	
Derbits József	törv	szór	hany	els	elt	els	els	els	elt	37	II. r.	els		
10. Domján László	dics	kel	kel	kit	els	els	els	jó	els	25	I. r.	els		
Gozdán László					k i m a r a d t									
Hochrein Lajos	törv	vál	hany	els	elt	els	els	jó	elt	33	II. r.	jó		
Horváth Bódi	dics	szór	cs	els	elt	els	els	els	elt	38	II. r.	els		
♂ Horváth Imre	ktörv	vál	kel	jó	jel	jel	jel	jel	jó	10	I. r.	els		
15. Kalmár Béla	dics	vál	kel	els	els	els	els	jó	els	31	I. r.	els		
Kereszturi József	dics	kel	erny	kit	jel	jel	jel	kit	jel	3	jel	els		
Klein Zsiga, ism.	törv	szór	hany	jó	els	els	jel	els	els	29	I. r.			els
Knezovits Ferenc	törv	szór	cs	els	elt	els	els	elt	els	36	II. r.	els		
Koprivnyák Károly	dics	kel	erny	els	jó	jó	jó	els	els	27	I. r.	els		
20. Kosánni Béla	törv	szór	hany	jel	els	els	els	jó	jó	24	I. r.	jó	kit	
Mager Ferenc, ism.	törv	vál	cs	els	els	jel	els	jó	jó	26	I. r.	jó		
Márton György	dics	vál	kel	els	els	els	els	els	els	32	I. r.	els		
Mártek Nándor					k i m a r a d t									
Ollóp Rezső, ism. izr.	dics	kel	erny	kit	jó	jó	jel	jel	jó	12	I. r.			
25. Pap Ferenc	dics	vál	kel	jel	jó	jó	els	jó	els	20	I. r.	els		
Pataky Vince	törv	szór	cs	els	elt	els	els	els	elt	35	II. r.	els	jó	
Pigmoud János	törv	vál	kel	kit	els	jó	jó	jó	els	16	I. r.	jó	kit	
Pintér Géza	törv	vál	kel	jel	jó	jó	jó	jó	els	15	I. r.	jó		
Pirniczer Dávid, izr.	pél	fesz	erny	kit	kit	kit	kit	kit	jel	2	kit			
30. Prikler Károly	dics	kel	kel	jó	kit	jel	jel	kit	jel	4	jel	jó		
Rajky Lajos	dics	szór	cs	els	elt	els	els	els	elt	39	II. r.	els	jó	
Rósás János	pél	fesz	erny	kit	kit	kit	kit	kit	jel	1	kit	jó		
Sághy Endre	törv	kel	kel	jó	jel	kit	jó	jel	jó	11	I. r.	els		
Sukblics Arthur	dics	kel	kel	jel	els	jó	jel	jó	els	18	I. r.	jó		
35. Stir Lajos	dics	kel	kel	jel	els	jó	jel	jó	els	14	I. r.	jó		
Szász József	dics	kel	kel	jel	jel	jel	jel	jel	els	6	jel	jó	jó	
Szukits Vendel	törv	kel	kel	els	els	jel	els	jel	jó	22	I. r.	jó	jó	
Terbócz István	dics	fesz	kel	els	jó	jó	jó	jó	els	21	I. r.	els		
Tuboly Gyula	dics	kel	erny	jel	jel	jel	jó	kit	jó	7	I. r.	jó		
40. Vellák József	dics	szór	cs	els	elt	els	els	els	elt	40	II. r.	els		
Vueskovits Lajos ism.	dics	kel	kel	jó	jó	jel	jó	jel	jó	13	I. r.	els		
Zeller József, ism.	törv	kel	kel	els	jó	jel	jó	jó	els	19	I. r.	jó		

ELSŐ OSZTÁLY.

Névsor.	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Hittan	Latin nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számтан	Helyzet-szám	Általános sorozat	Rendkívüli tanulmányok	
												Mű-ének	Rajz
Árvey István	dics	kel	kel	jel	jó	jó	jó	els	jó	20	I. r.	els	jó
Balogh Pál	dics	fesz	erny	kit	kit	kit	kit	jel	jel	3	kit	jó	
Benczik Ferenc	pél	fesz	erny	kit	kit	kit	kit	kit	kit	1	kit	els	
Benczik Lajos	törv	szór	cs	els	eln	els	els	els	els	46	II. r.	els	
5. Berta Ignác	pél	fesz	erny	kit	kit	jel	kit	jel	kit	4	kit	els	
Blau Oszkár, izr.	dics	kel	kel	jel	jó	jó	jel	jó	jó	12	I. r.		
Bolf Ferenc	dics	fesz	erny	kit									
Csányi János	dics	vál	hany	els	els	els	els	els	els	43	I. r.	els	
Csonka József	dics	vál	hany	jó	els	els	els	els	els	40	I. r.	els	
10. Dávidovits György, ism.	dics	kel	kel	jó	jó	jó	jó	jó	jó	16	I. r.	els	
Dalmányos Ferenc, ism.	törv	kel	kel	jel	jó	jó	jó	jó	jó	15	I. r.	els	
Fülöp Kázmér	dics	fesz	kel	kit	jó	jel	jel	jó	jó	10	I. r.	els	
Gáspárits Balázs	törv	szór	cs	els	eln	els	els	els	eln	54	II. r.	els	
Getz Ferenc	dics	fesz	kel	kit	jó	jel	jel	jel	jel	9	jel	els	jó
15. Gudlin József	dics	vál	hany	els	els	jó	els	els	els	36	I. r.	els	
Horváth József	törv	vál	hany	jó	jó	jó	els	els	jó	29	I. r.	els	
Horvath Gyula	törv	szór	cs	els	eln	els	els	eln	eln	57	II. r.	els	
Jakopovits József	törv	szór	cs	els	eln	els	els	jó	els	49	II. r.	els	
Juk József	dics	kel	kel	jel	jó	jó	els	jó	jó	18	I. r.	els	
20. Kapi János, ág. v.					k	i	m	a	r	a	d	t	
Keresmár Dénes, ág. v.	dics	vál	hany	kit	els	jó	jó	els	jó	23	I. r.		
Klaics Károly	dics	szór	cs	els	eln	els	els	els	els	52	II. r.		
Kollay Alfred	törv	vál	kel	jó	els	jó	jó	jó	els	30	I. r.	els	
Knöpfler József, izr.	dics	kel	kel	jel	jó	jó	kit	jó	jó	11	I. r.		
25. Kovácsics András	dics	vál	hany	jó	els	els	els	els	els	39	I. r.	els	
Kömives Isidor	pél	fesz	erny	kit	jel	jel	kit	jel	jel	5	jel	els	
Kreszinger Pál	törv	vált	cs	els	eln	els	els	els	els	48	II. r.	els	
Magyar István					k	i	m	a	r	a	d	t	
Magyar Lajos	törv	vál	hany	els	els	els	jó	els	els	38	I. r.	els	
30. Marton Pál	dics	vál	hany	jel	els	jó	els	els	els	33	I. r.	els	
Masznják Lajos, ism.	dics	vál	hany	els	els	jó	jó	jó	els	32	I. r.	els	
Matkovits Lajos	törv	szór	cs	els	eln	els	els	els	els	47	II. r.	els	jó
Matthos Jeromes	dics	vál	hany	jó	els	els	jó	els	els	34	I. r.	els	
Matus István	törv	vál	hany	els	jó	els	els	els	els	37	I. r.	els	
35. Mautner Lajos, izr.	dics	kel	hany	jel	els	jó	els	els	jó	31	I. r.		
Molnár Ferenc	törv	szór	cs	els	eln	els	els	els	els	50	II. r.	els	
Nagy Géza	törv	szór	cs	els	eln	els	els	eln	els	53	II. r.	els	
Nagy István	dics	kel	kel	jel	jó	jó	jó	els	els	22	I. r.	els	
Nagy János	dics	kel	kel	jel	jó	jó	els	els	jó	21	I. r.	els	jó
40. Nagy János, ism.	törv	vál	hany	els	els	jó	els	els	els	41	I. r.	els	
Nagy József	dics	vál	hany	els	els	els	els	els	els	42	I. r.	els	
Neumann Jakab, izr.	dics	szór	hany	jel	els	els	jó	eln	els	45	II. r.		
Ofner Lajos	dics	kel	kel	jó	jó	jó	jó	els	els	24	I. r.	els	
Oszterhueber László	dics	vál	hany	jel	els	jó	jó	els	els	28	I. r.	els	kit
45. Plánder József	dics	kel	kel	kit	jó	jó	jó	jó	els	17	I. r.	els	
Plánder Pál	pél.	fesz	erny	kit	jel	jel	jel	jel	jel	7	jel	els	jó
* Pollák Ferenc	ktörv	szór	cs	els	els	els	els	eln	eln	56	II. r.	els	
Polizsánszky Kálmán	dics	kel	kel	jó	els	els	els	els	els	25	I. r.	els	
Reiner Henrik	törv	szór	cs	els	eln	jó	els	els	els	51	II. r.	els	els
50. Riedl József					k	i	m	a	r	a	d	t	
Salamon Károly	dics	kel	kel	kit	jó	jó	jó	jó	jó	13	I. r.	els	
Sebestyén Lajos	dics	fesz	erny	kit	jel	jel	jel	jel	jel	8	jel	els	
Schrott József, ism.	pél	fesz	erny	kit	kit	kit	kit	kit	kit	2	kit	els	jó
Simon Theofil	törv	szór	cs.	els	eln	els	els	els	eln	55	II. r.	els	
55. Stefán György	dics	kel	kel	jó	jó	jó	jó	els	els	26	I. r.	els	
⊙ Tandor Otto	pél	fesz	erny	jel	jel	jel	kit	jel	jel	6	jel	els	
† Tersántzky Gyula	ktörv	szór	hany	els	els	els	els	els	els	44	I. r.		els
Vangel Adolf	dics	kel	kel	jel	jó	jó	jó	jó	jó	14	I. r.	els	kit
Válásek Ferenc	dics	vál	hany	els	els	els	jó	els	jó	35	I. r.	els	jó
60. Weisz Alfred, izr.	dics	kel	kel	jó	jó	jó	jó	jó	jó	19	I. r.		
Vertacsnik János	dics	kel	kel	els	jó	jó	jó	els	jó	27	I. r.	els	jó

Az összes tanuló ifjuság erkölcsi sorozatát tekintve: első rendű.

V.

Használt kurtilások és jegyek magyarázata: kit-kitünő; jel-jeles; I. r-első rendű; II. r-másod rendű; dics-dicséretes; pél-példás; törv-törvényszerű; ktörv-kevesbbé törvényszerű; erny-ernyedetlen; vál-változó; szór-szórakozott; hany-hanyatló; cs-csekély; els-elégséges; eln-elégtelen; ism-isméltő; rk-romai katolikus; ág-ágostai hitvallású; izr-izraelita; ♂.-Az iskolai törvényeknek 37-ik c.) alatti pontjának megszegése miatt főtan hatóságilag lőn megbélyegezve s a helybeli tanintézetből elutasítva; ○.-Az iskolai törvényekbe ütköző vétésége folytán főtanhatóságilag megrovatott; †.-Hanyag a nyilvános isteni tiszteleten való megjelenésben; ⊙.-Szalay József, néhai kéthelyi plébános kegyes alapítványából 5—5 ftnyi jutalmat kaptak. Áldás az elhunyt ifjuságbarát emlékének! Ezen kívül intézetünk legesekélyebb ösztöndíj alappal sem bir.

VI.

IFJUSÁGI LÉTSZÁM.

Osztály	Néesség		N e m z e t i s é g						Vallás			Érdemsorozat az év II. felében					Tan-díj fizető	Tan-díj men-tes	A mult tan-évi népesség	
	Évelején	Évvégén	Magyar	Német	Horvát	Slavonita	Stájer	Izraelita	Rom. kath.	Ágost. vall.	Izraelita	Kitünő	Jeles	Első rendű	Másod rendű	Harmad rendű	A tanév II. felében	Év elején	Év végén	
																				Az izraeliták magyaroknak iratták magukat
I.	61	58	52	—	3	2	1		52	1	5	4	6	35	13	—	46	13	49	14
II.	42	40	37	—	3	—	—		37	—	3	2	4	26	8	—	31	10	39	39
III.	34	33	32	—	1	—	—		33	—	—	2	5	25	1	—	26	7	33	31
IV.	33	31	30	1	—	—	—		28	—	3	2	7	22	—	—	22	11	23	23
Összeg	170	162	151	1	7	2	1		150	1	11	10	22	108	22	—	125	41	144	137

VII.

A tanítás és nevelés irányzata.

A tanári kar mindent elkövetett, hogy az ifjakat az előirt tudományszakokban úgy vezesse: miszerént az Isten, király, egyház és haza buzgó fiaivá növekedjenek. Az előadások mindig imádsággal kezdettek és végeztek. Köznapokon sz. mise-áldozat, vásár- s ünnepnapokon pedig hitelmezés is tartatott. Részt vett a sz. körmenetekben, jubileumi s nagyheti ájtatosságban a tanári karral együtt ifjuságunk. Iparkodott beadni megtakarított filléreit a „Sz. László-Társulat“ által emelt kegyelet-oltárra. Éven át 6-szor járult az ur asztalához. A hittani nyilvános vizsgálatok egyházmegyénk nagyméltóságú főpásztorának tevékeny erélyű püspöki biztosa, ftdő Farkas György kis-Komáromi esperes ur elnöklete alatt folytak le. —

VIII.

Tanulmányi segédszerek.

Ámbár gymnasiumunk alapítványilag a hazában egyike a szegényebb tanintézeteknek, mindazonáltal szertárunk a kegyes tanítórend tevékeny buzgalma s lelkesült pártfogók áldozatkészsége mellett ez évben is gyarapodott, és pedig vétel útján 120 ftnyi értékig. Ajándékozás által szintén nevezetes darabok folytak be. A nemes keblű adokozók közt első helyen említjük apostoli buzgalmu főpásztorunkat, R a n o l d e r János ő Nagyméltóságát, ki ifjusági könyvtárunkat vala kegyes növelni. Továbbá özvegy Traupmann Lajosné asszonyságot, ki férje hagyatékából üveg-szekrényben rendezett 1,500 darab lepkével s Ochsenheimer Nándor idevágó s 5 kötetből álló ily czimű munkájával „Die Schmetterlinge von Europa.“ T. c. Tárnok Alajos jószágigazgató urat, ki a jel. Batthyán nemzetség leszármazási abroszával, Takács Ambró sz. Ferenc-rendű atyát, ki pár érem- s csigák és kagylókból szerkesztett szekrénykével s Wajdits József urat, ki az ifjuság közt kiosztandó „Ájtatosság jubileumi bucsu alkalmára“ című füzetke 10 példányával ajándékozá meg intézetünket. Ezer hála a kegyes megemlékezőknek! Azonban kebelbeli ifjuságunk közül is többen iparkodtak tárlatunk érdekesbítéséhez járulni, ezek által nyert intézetünk egy a soprony-kanizsai vasuti töltés készítése alkalmával felszínre került régi hajdu-pisztolyt, egy 12 fontos ágyugolyót, pár érmet, továbbá néhány ásvány darabot, több szik-

kasztott növény példányt s Baksay Sándor, Horváth Pál és Viosz Béla III-ik osztálybeli tanulók útján 76 darabkagyló- s csigaburt s egy szárított csikócat. Viosz Béla III-ik osztálybeli tanuló még alkalmas üveges szekrényben szaktanilag rendezett 220 darab környékbeli rovarral és 100 madártojással szaporítá intézetünk iránt való hálás érzületénél fogva műtárunkat. — Az intézet kezelési költségeinek fedezésére a beadott tandíjból — egy-egy tanuló után egész tanévre 8 ft. 40 kr. — ezen tanévben 150 ft. vala kegyes az illető felsőbb hatóság utalványozni.

IX.

Hatósági viszonyok.

A nm. m. kir. Helytartóság által 3727. sz. a. apr. 24-kén 1864-ben kibocsátott iskolai törvények hatályánál fogva: „Szállást fogadni, vagy a fogadottat elhagyni a szülék, vagy azok megbizottjai, illetőleg helyetteseik tudta és az igazgatóság beegyezése nélkül tiltatik.“

Azon tandíjmentes tanulók, kik egy vagy több tantárgyból elmarasztaló jegyet kaptak, kérelmeiket az igazgatóság útján a főigazgató ur ő nságához még a jövő tanév megkezdése előtt fölterjeszteni tartoznak.

A jövő 1865/6-ki tanévre a beírások, felvételi és javító vizsgálatok szept. négy utolsó napján fognak megtartatni.

A gymnasium első osztályába csak oly tanoncok vétetnek fel, kik az elemi tanoda 4-ik osztályából kielégítő bizonylattal vannak ellátva, vagy ha, ilyennek nem létében, az elrendelt magánvizsgálatot kívánt eredménnyel kiállják.

X.

Zárünnepély.

Jul. 30-kán hálaadó nyilvános isteni tisztelet után alkalmi szavaltatok s műéneklés közepett az érdemsorozat kihirdetésével az ifjuság szétbocsáttatik. — —

Az 1765/6-ki tanév nov. 1-én nyiltak meg 300 tanone előtt először gymnasiumunk ajtai; tehát helybeli tanintézetünk a jövő 1865/6-ki tanév kezdetével százados ünnepét ülendi. Vajha mielőbb nyolc osztályu felgymnasiummá leendő felavatási ünnepét is megülhetné!

Kiadta

Könnye Alajos s. k.

igazgató.